

MONETĀRAIS BIĻETENS 2005

2

Iekšzemes kopprodukta pieaugums Latvijā 2004. gada 4. ceturksnī (8.6%) un 2004. gadā kopumā (8.5%) bija straujākais ES valstīs (gada kāpums – arī straujākais Latvijā kopš neatkarības atjaunošanas). Attīstību veicināja spēcīgs iekšzemes un ārējais pieprasījums, nodrošinot būtisku pieaugumu galvenajās tautsaimniecības nozarēs – būvniecībā (13.0%), transportā, glabāšanā un sakaros (12.9%), tirdzniecībā (10.1%) un apstrādes rūpniecībā (7.9%).

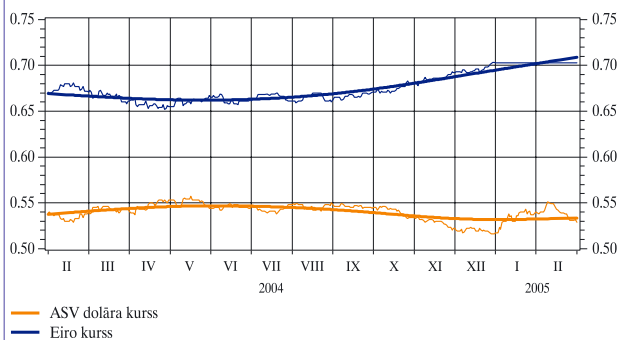
Informācija par Latvijas tautsaimniecības izaugsmi 2005. gada pirmajos divos mēnešos liecina, ka uzlabojušies transporta darbības rādītāji (februārī pa dzelzceļu pārvadāto kravu apjoms salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinājās par 7.5%, kravu apgrozījums ostās – par 11.9%, bet pa cauruļvadu transportēto naftas produktu apjoms – par 17.4%). Īoti strauji audzis mazumtirdzniecības apgrozījums (janvārī – par 24.1%), bet samazinājies pieauguma temps apstrādes rūpniecībā (produkcijas fiziskā apjoma indekss janvārī bija tikai 0.4%). Patēriņa cenas februārī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu pieauga par 6.9% (kāpums salīdzinājumā ar janvārī – 0.9%). Pieprasījuma faktoru ietekmei uz cenām samazinoties, bet piedāvājuma faktoru ietekmei pastiprinoties, gada pamatinflācija saruka līdz 5.9%. Strauji palielinājās neapstrādātās pārtikas (gaļas, zivju, dārzeņu un kartupeļu) cenas. Dārzeņu cenu gada pieauguma temps sasniedza 51.6%. Turpinājās arī degvielas cenu kāpums. Savukārt administratīvi regulējamās cenas un pakalpojumu cenas salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi pieauga nedaudz (par 0.1%).

Valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālais pārpalikums februārī nedaudz palielinājās un gada pirmajos divos mēnešos sasniedza 30.8 milj. latu (iepriekšējā gada atbilstošajā periodā – 26.0 milj. latu). Valsts pamatbudžeta fiskālais pārpalikums bija 25.1 milj. latu un pašvaldību konsolidētā budžeta fiskālais pārpalikums – 18.1 milj. latu. Valsts sociālās apdrošināšanas speciālajā budžetā saglabājās fiskālais deficīts (11.4 milj. latu). Kopumā fiskālo pārpalikumu nodrošināja ieņēmumu palielinājums, visvairāk augot netiešo nodokļu (akcīzes un pievienotās vērtības nodokļa) ieņēmumiem, kā arī ārvalstu finanšu palīdzība.

Februārī sākotnējā tirgus konkurējošā daudz cenu izsolē Latvijas Bankā tika pārdotas valdības 5 gadu obligācijas 16.0 milj. latu apjomā. Vērtspapīru pieprasījums bija augsts, tāpēc vidējā svērtā peļņas likme (3.50%) bija par 115 bāzes punktiem zemāka nekā iepriekšējā izsolē 2003. gada janvārī.

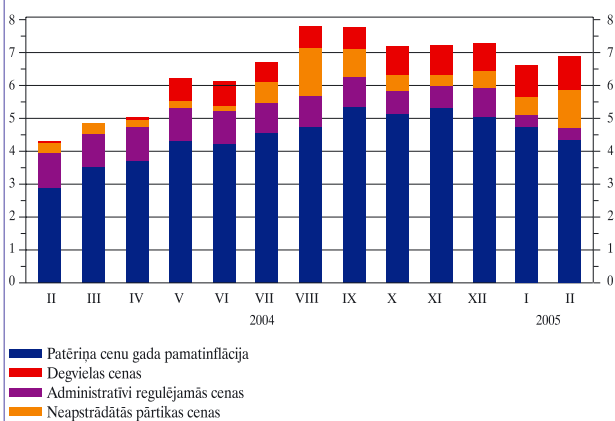
Februārī atjaunojās mērens naudas piedāvājuma kāpums. Plaša nauda M3 palielinājās par 70.4 milj. latu, un tās gada pieauguma temps sasniedza 26.0% (janvārī – 25.3%). M3 kāpumu noteica joprojām spēcīgais M1 palielinājums (gada pieauguma temps – 27.2%). To radīja straujais noguldījumu uz nakti atlikuma gada pieaugums (37.7%). Paātrinājās M2 gada pieaugums, īpaši palielinoties noguldījumu ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem kāpuma tempam (janvārī – 18.5%, februārī – 22.8%). Rezidentu finanšu iestāžu, nefinanšu sabiedrību un māj-saimniecību noguldījumu gada kāpuma temps februārī saglabājās augsts (31.0%; samazinājums – 0.4 procentu punkti), bet skaidrās naudas gada pieauguma temps palielinājās līdz 9.0%. Salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi līdzīgi tempa un apjoma ziņā pieauga gan finanšu iestāžu un nefinanšu sabiedrību, gan māj-saimniecību noguldījumu atlikums, un šāda dinamika bija raksturīga arī latos un ārvalstu valūtās veikto noguldījumu atlikumam.

LATVIJAS BANKAS NOTEIKTAIS ASV DOLĀRA UN EIRO KURSS

PATĒRIŅA CENU GADA INFLĀCIJAS PĀRMAIŅAS

(procentu punktos; pa komponentiem)

MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI

	2005	
	I	II
Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa pārmaiņas (salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)	-1.2	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	0.5	0.9
Gada (%)	6.6	6.9
Patēriņa cenu gada pamatinflācija ¹ (%)	6.4	5.9
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	92 329	92 862
Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita)	8.6	8.7
Valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālā bilance (milj. latu)	27.8	30.8
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	184.8	*
Imports	294.4	*
Bilance	-109.6	*

¹ Avots: Latvijas Bankas dati.

* Datu vēl nav.

Avots: LR Centrālās statistikas pārvaldes dati.

Vērtējot M3 atbilstošos bilances aktīvu posteņus, jāatzīmē samērā zems rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikuma pieaugums. Februārī tas bija 75.0 milj. latu (mazākais mēneša kāpums kopš 2004. gada janvāra), bet kredītu atlikuma gada pieauguma temps samazinājās (janvārī – 50.4%, februārī – 48.2%). Samērā lēno kredītu atlikuma kāpumu noteica sezonāli neliels hipotēku kredīta atlikuma pieaugums (24.3 milj. latu), kā arī visai mērenais komerc kredīta un industriālā kredīta atlikuma kāpums (attiecīgi 20.7 milj. latu un 8.1 milj. latu). Pieaugumu nodrošināja ārvalstu valūtā izsniegto kredītu atlikuma kāpums. Februārī mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikums pieauga par 38.1 milj. latu, bet finanšu iestādēm un nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu atlikums – par 36.9 milj. latu. Mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikuma gada pieauguma temps turpināja samazināties, bet joprojām bija ievērojami straujāks nekā finanšu iestādēm un nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu atlikuma gada kāpums (attiecīgi 74.2% un 36.8%). Kredīti mājokļa iegādei nodrošināja 81.6% no mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikuma pieauguma.

Valdībai izsniegto kredītu atlikuma gada kāpuma temps februārī samazinājās līdz 2.1% (janvārī – 3.1%), un to noteica augošais valsts konsolidētā kopbudžeta pārpalikums.

Februārī pirmo reizi pēdējo 10 mēnešu laikā bija pozitīva līdzekļu plūsma MFI tīrajos ārējos aktīvos, Latvijas Bankas ārzemju aktīvu pieauguma dēļ MFI tīro ārējo aktīvu negatīvajam atlikumam samazinoties par 8.1 milj. latu. Saruka gan MFI (izņemot Latvijas Banku) ārzemju aktīvi, gan ārzemju pasīvi, galvenokārt atsevišķās bankās samazinoties ne-MFI noguldījumu atlikumam un atbilstoši – MFI izvietoto līdzekļu atlikumam.

Banku peļņa 2005. gada pirmajos divos mēnešos bija 25.7 milj. latu un 1.6 reizes pārsniedza iepriekšējā gada atbilstošā perioda rādītāju.

Februārī samazinājās mājokļa iegādei gan latos, gan ārvalstu valūtā izsniegto kredītu procentu likmes (attiecīgi par 0.3 procentu punktiem un 0.6 procentu punktiem; līdz 7.1% un 5.0%). Savukārt pārējo nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegto kredītu, kā arī no šīs klientu grupas piesaistīto noguldījumu procentu likmju pārmaiņām nebija noteiktas tendences.

Latvijas Banka februārī neto nopirka ārvalstu valūtu 68.2 milj. latu apjomā. Banku sektorā saglabājās likviditātes pārpalikums, tāpēc banku pieprasījums pēc Latvijas Bankas atklātā tirgus operācijām bija zems. Tomēr sakarā ar rezervju bāzes paplašināšanu obligāto rezervju prasību izpildei bija nepieciešams lielāks latu apjoms, tāpēc pieauga gan latos izsniegto starpbanku kredītu apjoms (par 21.3%; līdz 802.0 milj. latu), gan bankām izsniegto Latvijas Bankas *repo* kredītu apjoms (2.0 reizes; līdz 31.9 milj. latu).

Skaidrās naudas pieprasījums februārī palielinājās mēreni, un naudas bāzes kāpumu (56.6 milj. latu) galvenokārt veicināja banku noguldījumu centrālajā bankā atlikuma pieaugums sakarā ar obligāto rezervju prasību izpildi pēc rezervju bāzes paplašināšanas. Latvijas Bankas naudas piedāvājuma kāpumu izraisīja tās tīro ārējo aktīvu pieaugums, Latvijas Bankai veicot ārvalstu valūtas pirkšanas darījumus. Emitētās nacionālās valūtas seğumas ar Latvijas Bankas tīrajiem ārējiem aktīviem februāra beigās bija 112.5%. Centrālās bankas naudas piedāvājumu samazināja valdības noguldījumu atlikuma Latvijas Bankā pieaugums par 22.4 milj. latu, kā arī bankām izsniegto Latvijas Bankas kredītu atlikuma sarukums par 2.6 milj. latu.

Februārī samazinājās gan ASV dolāra (par 1.3%), gan Japānas jenas (par 3.3%) kurss attiecībā pret latu, bet Lielbritānijas sterliņu mārciņas kurss nemainījās.

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI (perioda beigās; milj. latu)	2005	
	I	II
MFI¹		
M3	2 812.5	2 882.9
<i>Repo</i> darījumi	0	0
Parāda vērtspapīri ar termiņu līdz 2 gadiem	2.0	4.6
M2	2 810.5	2 878.3
Noguldījumi ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	730.8	768.8
Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	73.1	75.0
M1	2 006.6	2 034.5
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem MFI kasēs)	632.3	639.8
Noguldījumi uz nakti	1 374.3	1 394.7
Tīrie ārējie aktīvi	-358.5	-350.4
Kredīti rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un māsaimniecībām	3 897.4	3 972.3
Kredīts valdībai	415.5	423.4
Centrālās valdības noguldījumi	219.2	230.1
Ilgāka termiņa finanšu saistības	929.2	944.5
Latvijas Banka		
M0	918.7	975.3
Skaidrā nauda apgrozībā	712.3	718.7
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	206.4	256.6
Noguldījumi Latvijas Bankā ārvalstu valūtā	0	0
Tīrie ārējie aktīvi	1 015.9	1 097.2
Tīrie iekšējie aktīvi	-97.2	-121.9
Kredīti	-33.9	-59.3
MFI	10.9	8.3
Valdībai (neto)	-44.8	-67.6
Pārējie aktīvi (neto)	-63.3	-62.6
Ārējās rezerves (perioda beigās; milj. ASV dolāru)	1 947.44	2 077.78
Zelts	106.18	107.75
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.15	0.15
Rezerves pozīcija SVF	0.08	0.08
Ārvalstu konvertējamās valūtas	1 841.03	1 969.80

¹Saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas metodoloģiju.

PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU VALŪTU KURSI	2005	
	I	II
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	2.7	3.5
Rezidentu nefinanšu sabiedrībām un māsaimniecībām izsniegto kredītu procentu likmes		
Kredīti nefinanšu sabiedrībām (izsniegti latos)	7.5	7.5
Kredīti māsaimniecībām (izsniegti latos)	8.5	8.7
t.sk. mājokļa iegādei	7.4	7.1
Kredīti nefinanšu sabiedrībām (izsniegti ārvalstu valūtā)	4.5	5.2
Kredīti māsaimniecībām (izsniegti ārvalstu valūtā)	5.6	5.1
t.sk. mājokļa iegādei	5.6	5.0
No rezidentu nefinanšu sabiedrībām un māsaimniecībām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Nefinanšu sabiedrību termiņnoguldījumi (veikti latos)	3.4	3.3
Nefinanšu sabiedrību pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	1.2	0.9
Māsaimniecību termiņnoguldījumi (veikti latos)	3.8	3.4
Māsaimniecību pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	0.6	0.6
Nefinanšu sabiedrību termiņnoguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	1.9	2.0
Nefinanšu sabiedrību pieprasījuma noguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	0.8	0.8
Māsaimniecību termiņnoguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	2.3	2.6
Māsaimniecību pieprasījuma noguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	1.3	1.3
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	4.0	4.0
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.5390	0.5320
Ls pret GBP	1.0200	1.0200
Ls pret 100 JPY	0.5220	0.5050
Ls pret EUR	0.7028	0.7028

MFI (IZŅEMOT LATVIJAS BANKU) KOPSAVILKUMA BILANCE (perioda beigās; milj. latu)

	2005	
	I	II
MFI rezerves	282.9	330.5
Nacionālā valūta kasēs	80.0	78.9
Noguldījumi Latvijas Bankā	202.9	251.6
Ārzemju aktīvi	3 192.8	3 063.9
Ārvalstu valūta kasēs	51.5	51.6
Prasības pret MFI	2 157.3	2 014.0
Prasības pret ne-MFI	955.1	969.3
Pārējie aktīvi	29.0	29.0
Prasības pret centrālo valdību	253.8	263.0
Prasības pret vietējo valdību	68.3	67.4
Prasības pret valsts nefinanšu sabiedrībām	87.6	117.8
Prasības pret finanšu iestādēm un privātajām nefinanšu sabiedrībām	2 450.2	2 457.4
Prasības pret mājsaimniecībām	1 388.4	1 426.5
Neklasificētie aktīvi	443.1	434.5
Pamatlīdzekļi	127.4	129.9
Nauda ceļā	12.4	11.3
Pārējie aktīvi	63.1	58.8
Prasības pret rezidentu MFI (t.sk. ieguldījumi)	240.2	234.5
Aktīvi pavisam	8 167.2	8 161.1
<i>Papildpostenis: aktīvi pārvaldīšanā</i>	<i>674.6</i>	<i>738.6</i>
Noguldījumi uz nakti latos	803.0	797.4
Valsts nefinanšu sabiedrību	45.5	42.8
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	382.9	370.7
Mājsaimniecību	374.6	383.9
Termiņnoguldījumi un noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu latos	563.1	600.7
Valsts nefinanšu sabiedrību	49.2	64.3
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	172.1	188.1
Mājsaimniecību	341.8	348.3
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	864.9	887.8
Valsts nefinanšu sabiedrību	13.5	14.3
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	269.8	284.0
Mājsaimniecību	581.6	589.5
Centrālās valdības noguldījumi	81.0	69.5
Vietējās valdības noguldījumi	62.2	67.2
Tranzītfondi	5.4	5.4
Ārzemju pasīvi	4 567.2	4 511.5
Saistības pret MFI	1 427.0	1 499.6
Saistības pret ne-MFI	2 934.5	2 856.6
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	205.7	155.2
Saistības pret Latvijas Banku	10.9	8.3
Emitētie parāda vērtspapīri	80.6	84.9
Kapitāls un rezerves	638.0	651.9
Rezidentu	368.0	378.0
Nerezidentu	270.0	273.9
Uzkrājumi parādiem un saistībām	90.3	90.5
Neklasificētie pasīvi	400.6	386.0
Nauda ceļā	110.0	103.0
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	59.9	61.6
Saistības pret rezidentu MFI	230.8	221.5
Pasīvi pavisam	8 167.2	8 161.1
<i>Papildpostenis: pasīvi pārvaldīšanā</i>	<i>674.6</i>	<i>738.6</i>

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas monetāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju raksturlielumu publicēšanas datumi atrodami Starptautiskā Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena padomes interneta lapā (<http://dsbb.imf.org>). Šie dati visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas interneta lapā (<http://www.bank.lv>).